

7ο Κεφάλαιο:

ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ

1)ΒΑΘΜΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ

Στις προηγούμενες υποενότητες ο Μαρξ εισήγαγε τις έννοιες της υπεραξίας, της εργασιακής διαδικασίας, της διαδικασίας αξιοποίησης, του μεταβλητού και σταθερού κεφαλαίου, μη εμβαθύνοντας στις λογικές συνδέσεις που τα καθιστούν δομικά στοιχεία του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής.

Η χρήση γραφημάτων και εξισώσεων σε αυτό το κεφάλαιο, χρησιμοποιείται για να σχηματοποιήσει την μεταβολή της αξίας εντός του ΚτΠ, δηλαδή την αυτοκίνηση της.

Το σχήμα που χρησιμοποιείται είναι το εξής:

- **υπεραξία** = πλεόνασμα της αξίας του προϊόντος πάνω από το άθροισμα των αξιών που έχουν εισαχθεί στην διαδικασία παραγωγής του= **u**
- **K**= προκαταβεβλημένο κεφάλαιο
- αξία των εισαχθέντων στοιχείων παραγωγής του προϊόντος = **σταθερό κεφάλαιο (σ) + μεταβλητό κεφάλαιο (μ) = (σ) + (μ)**
- συνολική αξία του τελικού προϊόντος = **K' = (σ + μ) + u**
- **K'-K = u**

Σταθερό κεφάλαιο(σ): Πάγιο κεφάλαιο-> Μηχανήματα, κτίρια κλπ + πρώτες ύλες

Στο τελικό προϊόν K' μεταφέρεται μόνο ένα κομμάτι της αξίας του σταθερού κεφαλαίου: Ολόκληρη η αξία των πρώτων υλών + το κομμάτι της αξίας των μηχανημάτων που μετράται μέσω της φθοράς τους -> Δηλαδή “μόνο η αξία των μέσων παραγωγής που έχουν αναλωθεί κατά την παραγωγή”

Η αξία αυτή μεταβιβάζεται **πάντα** στο τελικό προϊόν K'.

Μεταβλητό κεφάλαιο (μ): = Αξία της εργασιακής δύναμης

αναγκαίος χρόνος εργασίας για την αναπαραγωγή της εργάτριας

Το μεταβλητό κεφάλαιο ορίζεται ως τέτοιο, καθώς η ποσότητα του μεταβάλλεται μέσα στην παραγωγική διαδικασία .

(Το μεταβλητό κεφάλαιο είναι προκαταβεβληθέν;)

Υπεραξία (u): Πλεόνασμα αξίας στο τελικό προϊόν

$$K+u = K'$$

Το ερώτημα είναι από πού προκύπτει αυτή η υπεραξία ; Σε ποιο μέρος της όλης διαδικασίας παράγεται νέα αξία ;

A) Ποσοστό υπεραξίας **u/μ** :

*αξιακή μεταβολή που πραγματοποιείται στο **μ** ,δηλαδή το κεφαλαιακό τμήμα που μετατρέπεται σε εργασιακή δύναμη : **$\mu + u = \mu + \Delta\mu$***

Ο Μαρξ προχωράει αναλύοντας την πορεία της αυτοκίνησης της αξίας:

1. Εργασιακή δύναμη → σταθερό αξιακό μέγεθος, νεκρή εξαντικειμενικευμένη εργασία, αναπαραγωγή του μ
2. Εργασιακή δύναμη → αυτοδραστηριοποιούμενη, μεταβλητή, ζωντανή εργασία, επαύξηση της αξίας

Ό,τι εκκινεί ως αξία της εργασιακής δύναμης καταλήγει ως νέα αξία που παράχθηκε από τη δράση αυτής της εργασιακής δύναμης.

Αυτή η ύπαρξη της εργασίας ως σταθερή και μεταβλητή “εκφράζει απλώς μία αντίφαση εγγενή στην κεφαλαιοκρατική παραγωγή”

Που εμπεριέχεται το σ σε όλη αυτή τη διαδικασία;

Εφόσον, όπως ξέρουμε από το 6ο κεφάλαιο (Σταθερό και Μεταβλητό Κεφάλαιο), η αξία του σ απλώς ξαναεμφανίζεται στο προϊόν, το αξιακό μέγεθος του σ δεν επηρεάζει τη διαδικασία δημιουργίας υπεραξίας, άρα $\sigma = 0$, σε κάθε περίπτωση.

Δεν υπάρχει εδώ κάποια άνιση ανταλλαγή. Ο Χάρβεϋ επισημαίνει ότι τα μηχανήματα είναι μόνο πηγές μεταφοράς της αξίας και όχι πηγή αυτής.

Το σ λειτουργεί ως ένας “σωλήνας” εντός του οποίου η ρευστή αξιογενετική δύναμη πρέπει να παγιωθεί. Μπορεί ο Μαρξ να το αφαιρεί από την εξίσωση μελέτης της αξιακής μεταβολής, αλλά τονίζει απαραίτητη την ύπαρξη του για την πραγμάτωση του μ , εντός αυτής.

Η σχετική αξιοποίηση του κεφαλαίου αξιοποίηση του μεταβλητού κεφαλαίου ή το σχετικό μέγεθος της υπεραξίας εκφράζεται με αυτόν τον τύπο:

u/μ = ποσοστό υπεραξίας

Στο παράδειγμα μας:

$\mu + u = 180$, αν $\mu=90 \rightarrow 180 - 90 = 90$ λίρες υπεραξία ή αλλιώς $K' - K = u = 90$

Το ποσοστό εκμετάλλευσης είναι $90/90 = 100\%$

(όσο χαμηλότερο το μ , δηλαδή οι μισθοί, τόσο υψηλότερο το ποσοστό υπεραξίας)

B) Εργασία/υπερεργασία

Το τμήμα της εργάσιμης μέρας, στο οποίο η εργάτρια παράγει την ημερήσια αξία της εργασιακής της δύναμης (αναπλήρωση του προκαταβεβλημένου μ κεφαλαίου) ονομάζεται από τον Μαρξ, **αναγκαίος εργάσιμος χρόνος**.

Αναγκαίος για την αναπαραγωγή της εργάτριας και του κεφαλαίου.

Το τμήμα της εργάσιμης ημέρας, στο οποίο η εργάτρια παράγει αξία για την τσέπη του κεφαλαιοκράτη ονομάζεται **χρόνος υπερεργασίας ή υπερεργασία**.

“Επειδή η αξία του μεταβλητού κεφαλαίου = αξία της εργασιακής δύναμης που αγόρασε αυτό το κεφάλαιο, επειδή η αξία αυτής της εργασιακής δύναμης καθορίζει το αναγκαίο μέρος της εργάσιμης ημέρας, ενώ η υπεραξία με την σειρά της καθορίζεται

από το επιπλέον μέρος της εργάσιμης ημέρας, προκύπτει ότι: Η σχέση της υπεραξίας προς το μεταβλητό κεφάλαιο είναι η ίδια με την σχέση της υπερεργασίας προς την αναγκαία εργασία, ή το ποσοστό της υπεραξίας

$$\frac{u}{\mu} = \frac{\text{υπερεργασία}}{\text{αναγκαία εργασία}}$$

Και οι δύο αναλογίες εκφράζουν την ίδια σχέση με διαφορετική μορφή, την μια φορά με την μορφή αντικειμενοποιημένης, την άλλη φορά με την μορφή ρευστής εργασίας. Το ποσοστό της υπεραξίας είναι έτσι η ακριβής έκφραση για τον βαθμό εκμετάλλευσης της εργασιακής δύναμης από το κεφάλαιο ή του εργάτη από τον κεφαλαιοκράτη.

u/μ= ποσοστό εκμετάλλευσης

Το ποσοστό υπεραξίας δεν εκφράζει ακριβώς το απόλυτο μέγεθος του βαθμού εκμετάλλευσης της εργάσιμης δύναμης. Εάν δηλαδή μια εργάτρια έχει αναγκαίο χρόνο εργασίας 1 ώρα και υπερεργασία 1 ώρα, ενώ μία άλλη εργάτρια 6 ώρες και υπερεργασία 6 ώρες, ενώ το ποσοστό της υπεραξίας και στις 2 περιπτώσεις είναι 100%, ο βαθμός εκμετάλλευσης είναι εμφανώς διαφορετικός.

Περισσότερα για την εργάσιμη ημέρα στο κεφάλαιο 8.

Γ) Ποσοστό κέρδους (ή ποσοστό συγκάλυψης)

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται η αναφορά του όρου του ποσοστού κέρδους και της αντιδιαστολής του με το ποσοστό υπεραξίας, χωρίς περαιτέρω ανάλυση. Η επιλογή του να αναλύσει εκτενώς το ποσοστό της υπεραξίας, σχετίζεται με τον βαθμό απόκρυψης αυτού καθώς και με το τρόπο χρήσης του ποσοστού κέρδους.

Η ιδιοποίηση της υπερεργασίας της εργάτριας, από τον καπιταλιστή οδηγεί στο κέρδος του. Το ποσοστό του κέρδους εκφράζεται με τον λόγο της υπεραξίας προς όλο το επενδυμένο κεφάλαιο, εκφρασμένο επί τοις εκατό.

$$\text{Ποσοστό κέρδους} = u/\sigma + \mu \times 100\%$$

στο παράδειγμα μας:

$$\frac{v}{\kappa} \dot{\eta} \frac{v}{(\sigma+\mu)} = \frac{90}{410 \text{ (σταθερό)} + 90 \text{ (μεταβλητό)}} = \frac{90}{500} = 0,18 = 18\%$$

Ποσοστό υπεραξίας vs ποσοστό κέρδους.

Ποσοστό υπεραξίας

- Αποσιωπημένο από τους καπιταλιστές καθώς η αναγνώριση του, σημαίνει την κοινωνική παραδοχή ότι οι εργάτες δουλεύουν τζάμπα ένα μέρος της μέρας τους, για τα κέρδη των πρώτων.
- Άμεσο ενδιαφέρον για την εργάτρια, καθώς της φανερώνει το πόσο χρόνο της εργασίμης της ημέρας αφιερώνει στην αυτοαναπαραγωγή της και πόσο χρόνο για τα κέρδη του καπιταλιστή. Δηλαδή για την **κατανομή του εργάσιμου χρόνου**.
- Στη διαρκή παραγωγή και στη συσσώρευση προϊόντων(φетиχιστικός χαρακτήρας του εμπορεύματος), οι προλετάρειες δεν είναι να αναγνωρίσουν τα χαρακτηριστικά αυτά ούτε στην αξία των προϊόντων αλλά ούτε και το σε ποια σφαίρα της εκμετάλλευσης αφιερώνεται η κάθε ώρα τους(αναπαραγωγή ή υπεραξία). Άρα είναι ένα ποσοστό δύσκολο στην αναγνώριση.

Ποσοστό κέρδους

- Μέτρο που κυρίως ενδιαφέρει τους καπιταλιστές, στο βαθμό που μετρά πόσα κερδίζουν σε σχέση με το πόσα είχαν επενδύσει αρχικά.
- Οι τράπεζες δανείζουν στους καπιταλιστές κεφάλαια αποφασίζοντας με βάση το ποσοστό κέρδους και αγνοούν εντελώς το ποσοστό υπεραξίας. Δέσμιοι του ανταγωνισμού και του φетиχισμού του κεφαλαίου.
- Ποσοστό σημαντικά μικρότερο από το ποσοστό υπεραξίας. Αποκρύπτει τον βαθμό της εκμετάλλευσης και παρουσιάζει τους καπιταλιστές ως λιγότερο εκμεταλλευτές αφού εντάξει τα κέρδη τους δεν είναι δα και κανένα μεγάλο νούμερο!

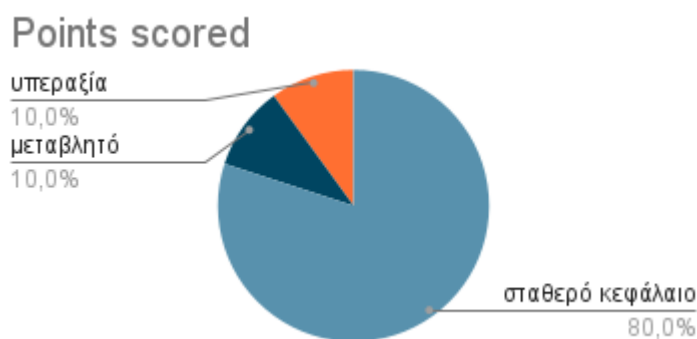
2) ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΣΕ ΑΝΑΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ

Στο δεύτερο μέρος του κεφαλαίου ο Μαρξ επιδιώκει να δείξει πώς τα διαφορετικά αξιακά στοιχεία του προϊόντος: σταθερό, μεταβλητό κεφάλαιο και υπεραξία, δύνανται να παρασταθούν σε αναλογικά μέρη του προϊόντος . Προς αυτόν τον στόχο

χρησιμοποιεί το παράδειγμα δημιουργίας κεφαλαίου από χρήμα από που γίνεται από τον κεφαλαιοκράτη .

Τα δεδομένου του παραδείγματος είναι τα εξής :

- ❖ χρόνος κοινωνικά αναγκαία εργασία εργάτριας : 6 ώρες
- ❖ υπερεργασία 6 ώρες
- ❖ βαθμός εκμετάλλευσης της εργασιακής δύναμης 100 %
- ❖ 12ωρη εργάσιμη ημέρα → 20 λίβρες νήμα → αξία 30 σελίνια

Βλέπουμε ότι :

- ❖ 8/10 της αξίας αντιστοιχούν στην επανεμφανιζόμενη αξία των αναλωμένων μέσων
- ❖ 2/10 είναι η νέα αξία που δημιουργήθηκε κατά την παραγωγική διαδικασία και αναλύεται περαιτέρω σε → 1/10 που αναπληρώνει την προκαταβεβλημένη ημερήσια αξία της εργασιακής δύναμης (μεταβλητό κεφάλαιο) και → 1/10 υπεραξία .

Αξία νήματος 30 σελινιών = 24 (σ) + 3 (μ) + 3(υ)

Στην συνέχεια ο Μαρξ προχωράει εντοπίζοντας τα επιμέρους αξιακά στοιχεία με την ίδια λογική στο σύνολο του τελικού προϊόντος . Η τελική αξία 20 λίβρων νήματος είναι 30 σελίνια. Τα 8/10 της αξίας του που αντιστοιχούν σε 16 λίβρες αναπαριστούν την επανεμφάνιση της αξίας των μέσων παραγωγής (σταθερό κεφάλαιο) .Δηλαδή στις 16 λίβρες ο καπιταλιστής βλέπει πρώτη ύλη ,εργαλεία , μηχανές και βοηθητικά υλικά .

Στο παράδειγμα του Μαρξ :

σταθερο κεφαλαίο		μεταβλητό κεφάλαιο	υπεραξία
πρώτη ύλη (βαμβάκι)	βοηθητικά υλικά και μέσα εργασίας (αδράχτι κλπ)	εργασιακή δύναμη	υπεραξία
20 σελίνια	4 σελίνια	3 σελίνια	3 σελίνια
13 ⅓ λίβρες	2 ⅔ λίβρες	2 λίβρες	2 λίβρες

Όσον αφορά το **σταθερό κεφάλαιο** από αυτήν την αναλογική αντιστοιχία των αξιακών στοιχείων στο τελικό προϊόν, προκύπτει ότι οι 13 ½ λίβρες νήμα παρασταίνουν αποκλειστικά την πρώτη ύλη του προϊόντος, *αλλά τίποτε άλλο πέρα από αυτό*. Η αξία τους σε σελίνια αποτελεί ένα ισοδύναμο για το βαμβάκι που έχει κλωστηθεί για τις υπόλοιπες 6+ ⅔ λίβρες νήμα και δεν εμπεριέχουν μέρος της αξίας των βοηθητικών υλικών που αναλώθηκαν ούτε των μέσων.

Αντίστοιχα οι υπόλοιπες 2+⅔ λίβρες παρασταίνουν μόνο την αξία των βοηθητικών υλικών και των εργασιακών μέσων που αναλώθηκαν για την παραγωγή του

Με βάση δηλαδή την “κατανομή” των αξιακού τμήματος του σταθερού κεφαλαίου στο τελικό προϊόν φαίνεται ότι υπό την καπιταλιστική οπτική σαν να μην *περιέχουν καμία κλωστική εργασία, καμία εργασία που να απορροφήθηκε κατά την διάρκεια της κλωστικής διαδικασίας* παρόλου που κάθε τμήμα του (8/10) αποτελεί μια χρηστική αξία .

Από την άλλη πλευρά η κλωστική εργασία που ενσωματώθηκε στις 20 λίβρες νήμα έχει συγκεντρωθεί στα 2/10 του προϊόντος .Το κομμάτι των αναλωμένων πρώτων υλών που είναι εμπτηγμένο εντός του αφαιρείται βίαια στα πλαίσια της κατακερματιστικής διαδικασίας αποδόσης αξιακής αναλογίας αφού πλέον αποδίδεται στις 16 λίβρες . Είναι σαν να έχουν γίνει στον κοπανιστό αέρα ,οι εργάτριες να έκλωθαν με βαμβάκι και με αδράχτια που είναι δεδομένα εκ φύσεως, χωρίς προσθήκη ανθρώπινης εργασίας, και ως εκ τούτου δεν προσθέτουν καμιά αξία στο προϊόν .

Από τις υπόλοιπες 4 λίβρες νήμα οι μισές παρασταίνουν την αξία που αναπληρώνει την καταναλωμένη εργασιακή δύναμη που είχε προκαταβληθεί στο μεταβλητό κεφάλαιο και οι άλλες μισές την υπεραξία με την μορφή τριών σελινιών .

Στην συνέχεια ο Μαρξ περνάει από την χωρική αναπραστάση της κατανομής των αξιακών στοιχείων σε χρονική :

Ακολουθώντας το παράδειγμα δημιουργείται το εξής σχήμα :

- 12 εργάσιμες ώρες εξαντικειμνικεύονται σε 6 σελίνια
- σε αξία νήματος 30 σελίνια ή 20 λίβρες νήματος εξαντικειμνικεύονται 60 ώρες εργασίας
- 16 λίβρες (⅔) είναι η υλοποίηση 48 εργάσιμων ωρών (έχουν ξοδευτεί πριν την κλωστική διαδικασία)
- 4 λίβρες (2/10) είναι η υλοποίηση των 12 εργάσιμων ωρών (ξοδεύονται κατά την κλωστική διαδικασία)

Με αυτόν τον τρόπο βλέπουμε την ανάλυση των επιμέρους αξιακών στοιχείων του συνολικού προϊόντος όπως αυτά αντιστοιχούν σε μια ορισμένη χρονική περίοδο , δηλαδή μια εργάσιμη ημέρα . Παρόλα αυτά ο μαρξ μας καλεί να ακολουθήσουμε την γενετική διαδικασία (μέσα στο 12 ωρο)

- η εργάτρια παράγει σε 12 ώρες 20 λίβρες
- 16 λίβρες → $13 + \frac{1}{3}$ σε 8 ώρες και → $2 + \frac{2}{3}$ σε 1 ώρα και 36 λεπτά
- 2 λίβρες → 1 ώρα και 12 λεπτά (σε αυτό το σημείο παράγεται η αξία προϊόντος ίση με όλο το αξιακό προϊόν που δημιουργεί σε 6 ώρες αναγκαίας εργασίας)
- 2 λίβρες → **τελευταία** 1 ώρα και 12 λεπτά .(αξίας ίσης με την υπεραξία που έχει γεννηθεί με την υπερεργασία της την μισή μέρα)

Η παραπάνω ανάλυση του παραδείγματος μπορεί να φανεί ιδιαίτερα χρήσιμη στον καπιταλιστή , ο οποίος εύκολα κρατάει τα εξής συμπεράσματα :

- Η εργάτρια στις 8 ώρες ξεπληρώνει το βαμβάκι
- Στην επόμενη 1,30 ώρα βγάζει τον μισθό της
- Στην τελευταία 1,30 ώρα την αφιερώνει στον εργοστασιάρχη με την παραγωγή υπεραξίας .

Ο καπιταλιστής χρησιμοποιεί αυτό το πρότυπο για υποστηρίξει ότι το κέρδος προέρχεται από την τελευταία ώρα

«Βλέπουμε ότι ο μαθηματικός τύπος είναι σωστός, στην πραγματικότητα δεν είναι παρά ο πρώτος τύπος, μετατιθέμενος από το χώρο, όπου τα μέρη του προϊόντος βρίσκονται έτοιμα το ένα δίπλα στο άλλο, στο χρόνο όπου ακολουθούν το ένα το άλλο».

Πρόκειται για μια συνεχόμενη διαδικασία παραγωγής προϊόντων .Οι εργάτριες δεν παράγουν διασπασμένα το προϊόν, όπως λανθασμένα δείχνει η καπιταλιστική χρήση του παραπάνω τύπου. Αντίθετα, μέσα στο ίδιο λεπτό αναπληρώνουν την φθορά της μηχανής, την αξία της πρώτης ύλης και παράγουν την αξία της καταναλώμενης εργασιακής δύναμης και τέλος το ίδιο αυτό λεπτό παράγουν και την πρόσθετη αξία. Μέσα σε αυτήν την συνεχόμενη διαδικασία γίνεται δυσδιάκριτο το όριο όπου έχει ξοδευτεί ο αναγκαίος χρόνος εργασίας και ξεκινάει η υπερεργασία , καθώς δεν συνυπολογίζεται ούτε ο βαθμός έντασης της εργασίας.

Και όλη αυτή η ανάλυση της μεθόδου που χρησιμοποιείται στο παράδειγμα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την κριτική που θα ακολουθήσει στην <<τελευταία ώρα του Senior >>

3 Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ ΤΟΥ SENIOR

Το 1836 ο καθηγητής οικονομικών της Οξφόρδης Senior εξέδωσε το φυλλάδιο *Letters on the Factory Act, as it affects the cotton manufacture* , με αφορμή τις κινητοποιήσεις για το δωδεκάωρο και τον πρόσφατα ψηφισμένο Νόμο περί εργοστασίων , ο οποίος προέβλεπε ότι κανένα εργοστάσιο που απασχολεί άτομα

κάτω των 18 ετών δεν μπορεί να λειτουργεί πάνω από $11 + \frac{1}{2}$ ώρες (12 ώρες καθημερινές και 9 ώρες το Σάββατο) . Η οικονομική ανάλυση του Senior επιχειρεί να αποδείξει ότι η μείωση της εργάσιμης ώρας κατά μία ώρα θα εξαφάνιζε το καθαρό κέρδος των καπιταλιστών καθώς σύμφωνα με τον αυτόν το κέρδος παράγεται την τελευταία ώρα .

Η ανάλυση του εμπεριέχει τα παρακάτω στοιχεία :

- $K = 100.000$ λίρες στερλίνες
- 80.000 στερλίνες εργοστασιακά κτίρια και μηχανές
- 20.000 **πρώτη ύλη** και εργατικό μισθό
- Εστω ότι το κεφάλαιο έχει ένα κύκλο εργασιών ανά έτος και ακαθάριστο κέρδος 15% → τζίρος 115.000 λίρες στερλίνες
- καθημερινή απασχόληση $11 \frac{1}{2}$ ώρες ή $23/2$ ώρες .
- $K' = 115.000$
- $u = 10.000$

και από αυτά προκύπτουν :

- ☐ $23/2$ εργάσιμης μέρας επί το ποσό των εργάσιμων μέρων ανά έτος παράγουν το ετήσιο προϊόν των 115.000 στερλινών.
- ☐ τα $20/2$ παράγουν $20/23 \times 115.000 = 100.000$ λίρες (αναπληρώνουν το αρχικό κεφάλαιο)
- ☐ Τα υπολοιπούμενα $3/2$ εργάσιμης ώρας παράγουν $3/23 \times 115.000 = 15.000$ δηλαδή το ακαθάριστο κέρδος , το οποίο διασπάται περαιτέρω σε $\frac{1}{2}$ που παράγει $\frac{1}{2} \times 115.000 = 5.000$ και αναπληρώνει την φθορά και τα τελευταία $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$ παράγουν 10.000 ,δηλαδή το καθαρό κέρδος .

Το horror story του Senior καταλήγει στο συμπέρασμα ότι μείωση της εργάσιμης ημέρας στο 10ωρο θα εκμηδένιζε το καθαρό κέρδος του καπιταλιστή αφού το κέρδος παράγεται την τελευταία 1 ώρα, ενώ αντίθετα η αύξηση των ωρών εργασίας κατά $1 \frac{1}{2}$ ώρα, δηλαδή στις 13, θα το υπερδιπλασίαζε.

Παρατηρήσεις :

- 1) Η πρώτη παρατήρηση του Μαρξ είναι ότι ο Senior συμπεριλαμβάνει εσφαλμένα στο μεταβλητό κεφάλαιο τις πρώτες ύλες : << να παρακαλέσει τους εργοστασιάρχες να μην ανακατεύουν φύρδην μίγδην τις μηχανές και τις εργοστασιακές εγκαταστάσεις , την πρώτη ύλη και την εργασία >>
- 2) Ο Μαρξ δεν διαχωρίζει το κέρδος σε καθαρό και ακαθάριστο ,καθώς δεν συμπεριλαμβάνει στο κέρδος την αναπλήρωση της φθοράς των μηχανημάτων .
- 3) Το βασικότερο επιχείρημα του Μαρξ έναντι στην ανάλυση του Senior το παρακάτω :

Σύμφωνα με το σχήμα του Σενιόρ ο εργάτης παράγει την προτελευταία ώρα της εργασίας του τον μισθό του και την τελευταία ώρα το κέρδος. Αφού παράγει σε ίσες ώρες ίσες αξίες $\mu = \nu$. **Σε αυτό το σημείο μας υπενθυμίζει ότι ο εργάτης παράγει αξία μόνο εφόσον ξοδεύει εργασία και το ποσό της εργασίας του μετράται από τον εργάσιμο χρόνο.** Οπότε από το σύνολο της εργασίας ένα τμήμα ξοδεύεται για την αναπλήρωση του εργατικού μισθού και το υπόλοιπο τμήμα για την παραγωγή κέρδους. Από τις 11,5 ώρες λοιπόν με δεδομένο ότι $\mu = \nu$

→ σε 11,5/2 ή $5\frac{3}{4}$ ώρες παραγωγή μισθού

→ σε $5\frac{3}{4}$ παραγωγή κέρδους

Η νηματώδης αξία συνεπώς των 2 τελευταίων ωρών ισούται με το άθροισμα του εργατικού μισθού και του κέρδους και αυτή μπορεί να αναπαρασταθεί ως $11\frac{1}{2}$ ώρες

<<Πώς μπορεί λοιπόν ο κλώστης σε μία εργάσιμη ώρα να παράγει μια νηματώδη αξία που παρασταίνει $5\frac{3}{4}$ εργάσιμες ώρες; Στην πραγματικότητα δεν πράττει διόλου ένα τέτοιο θαύμα. Αυτό που παράγει ως αξία χρήσης σε μία εργάσιμη ώρα είναι μια ορισμένη ποσότητα νήματος. Η αξία αυτού του νήματος μετράται σε $5\frac{3}{4}$ εργάσιμες ώρες, από τις οποίες $4\frac{3}{4}$ είναι εμπηγμένες χωρίς τη σύμπραξη του στα ανά ώρα καταναλωμένα μέσα παραγωγής, σε βαμβάκι, μηχανήματα, κλπ, τα δε $4/4$ ή η μία ώρα έχουν προστεθεί από τον ίδιο. Εφόσον λοιπόν ο εργατικός μισθός του παράγεται σε $5\frac{3}{4}$ ώρες και το νηματώδες προϊόν μίας ώρας κλωσίματος περιέχει επίσης $5\frac{3}{4}$ εργάσιμες ώρες, δεν αποτελεί διόλου κάποιο μαγικό κόλπο το ότι το αξιακό προϊόν των $5\frac{3}{4}$ ωρών κλωσίματός του είναι ίσο με την αξία των προϊόντων μιας ώρας κλωσίματος... Δεδομένου ότι η εργασία του παράγει νήμα με βαμβάκι και με αδράχτι... η αξία του βαμβακιού και του αδραχτιού περνάει εξ ιδίων στο νήμα. Αυτό οφείλεται στην ποιότητα της εργασίας και όχι στην ποσότητά της. >>

<< Η διατύπωσή σας ότι ο εργάτης παράγει στην προτελευταία ώρα την αξία του εργατικού μισθού του και στην τελευταία το καθαρό κέρδος δεν σημαίνει τίποτε άλλο από το ότι στο νηματώδες προϊόν δύο ωρών της εργάσιμης ημέρας του, είτε βρίσκονται στην αρχή είτε στο τέλος, ενσαρκώνονται $11\frac{1}{2}$ εργάσιμες ώρες, ακριβώς τόσες ώρες όσες έχει η συνολική εργάσιμη ημέρα του.>>

<<Και η διατύπωση ότι στις πρώτες $5\frac{3}{4}$ ώρες παράγει τον εργατικό μισθό του και στις τελευταίες $5\frac{3}{4}$ το καθαρό κέρδος σας δεν σημαίνει πάλι τίποτε άλλο από το ότι πληρώνετε τις πρώτες $5\frac{3}{4}$ ώρες και δεν πληρώνετε τις τελευταίες $5\frac{3}{4}$ ώρες... >>

Με μαρξιστικούς όρους η αρχική περίπτωση $11\frac{1}{2}$ εργάσιμων ωρών έχει τα ακόλουθα αποτελέσματα :

- $K' = 115,000$ (συνολική αξία προϊόντος)
- $\sigma = 95,000$ (το σταθερό κεφάλαιο, προστίθοντας και την αναπλήρωση της φθοράς)
- $\mu = 10,000$ (το μεταβλητό κεφάλαιο εφόσον $\nu/\mu = 1$, or 100%)
- $\nu = 10,000$

- Ποσοστό κέρδους $u/(\sigma + \mu) = 9.5\%$
- Μέτρο εκμετάλλευσης $u/\mu = 100\%$

Αντίστοιχα η περίπτωση μείωσης της εργασίας στο 10 ώρο μπορεί να αναλυθεί ως εξής :

- $K' = 105,000$ (εφόσον η παραγωγή μειώνεται αναλογικά $\rightarrow \{115,000/11.5\}10.5 = 105,000$)
- $\sigma = 86,739.1$ (εφόσον το κόστος του προκαταβεβλημένου κεφαλαίου μειώνεται αναλογικά $\rightarrow \{95,000/11.5\}10.5 = 86,739.1$)
- $\mu = 10,000$ (Το μεταβλητό κεφάλαιο παραμένει το ίδιο)
- οπότε $\sigma + \mu = 96,739.1$
- κέρδος που προκύπτει από $u = 8,260.9$ ($105,000 - 96,739.1$)
- Ποσοστό κέρδους $u/(\sigma + \mu) = 8.5\%$
- Μέτρο εκμετάλλευσης $u/\mu = 82.6\%$

Έτσι τελειώνοντας την ανάλυση του ο Μαρξ αποδεικνύει ότι η μείωση της εργασίας από 11,5 σε 10,5 ώρες η υπερεργασία θα μειωνόταν από $5 \frac{3}{4}$ σε $4 \frac{3}{4}$, όπου θα προσέδιδε ποσοστό υπεραξίας 82,6% . Καταρρίπτει έτσι την τελευταία μοιραία ώρα , την οποία φαίνεται να υποστηρίζουν οι καπιταλιστές με διάφορες κινδυνολογίες και λαθασμένες αναλύσεις.

Ο Χάρβει επισημαίνει πάνω σε αυτό το κομμάτι ότι η απαίτηση για παραπάνω χρόνο εργασίας είναι κρίσιμη για τους καπιταλιστές , γιατί εμπεριέχει και την απαίτηση για αύξηση της έντασης της εργασίας , η οποία οδηγεί σε αύξηση της υπεραξίας και του κέρδους .

Η ιστορία του Senior της τελευταίας ώρας και των υπολοίπων υποστηρικτών της υποκρύπτει κάτι πέρα από εσφαλμένη λογική. Τα προβαλόμενα επιχειρήματων των καπιταλιστών και των υποστηρικτών τους ενάντια σε κάθε μείωση των ωρών εργασίας αντανakλούν εκτός από τον φόβο μείωσης των κερδών και την αντίληψη ότι κάθε μείωση της εργασίας απειλεί την κοινωνική δομή του καπιταλισμού , η οποία βασίζεται στην υποταγή της ζωής στην εργασία .

4. ΤΟ ΥΠΕΡΠΡΟΙΟΝ

Το υπερπροϊόν είναι το τμήμα του προϊόντος στο οποίο παρασταίνεται η υπεραξία, δηλαδή η υπεραξία ως προϊόν. Είπαμε ότι το ποσοστό της υπεραξίας καθορίζεται από τη σχέση της με το μεταβλητό συστατικό του κεφαλαίου. Αναλόγως, το ύψος του υπερπροϊόντος καθορίζεται από τη σχέση του προς το τμήμα του προϊόντος στο οποίο παρασταίνεται η αναγκαία εργασία. Ο βαθμός ανάπτυξης του εμπορευματικού πλούτου δεν μετράται με το απόλυτο μέγεθος του προϊόντος, αλλά με το σχετικό μέγεθος του υπερπροϊόντος.

Το άθροισμα της αναγκαίας εργασίας και της υπερεργασίας ισούται με την εργάσιμη ημέρα, το απόλυτο μέγεθος του εργάσιμου χρόνου του εργάτη.